

ระเบียบวิธีการวิจัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตการลงโทษผู้กระทำผิดจะเป็นการแก้แค้นตอบแทนผู้กระทำผิดเพื่อให้เช็ดหลาและให้สังคมเกิดความหวาดกลัวต่อการกระทำผิด เรือนจำซึ่งเป็นสถานที่ควบคุมผู้กระทำผิดจึงใช้วิธีการทารุณต่าง ๆ นา ๆ ต่อผู้กระทำผิด ต่อมาได้มีการวิวัฒนาการของระบบราชทัณฑ์ขึ้น ระบบราชทัณฑ์สมัยใหม่มีแนวความคิดที่จะแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของผู้กระทำผิด เพราะจากอดีตมา การลงโทษอย่างรุนแรงต่อผู้กระทำผิดไม่สามารถจะทำให้จำนวนผู้กระทำผิดลดลงได้ เรือนจำซึ่งเป็นสถานที่ใช้ควบคุมผู้กระทำผิดมิให้หลบหนีถูกสังคมมองว่าเป็นสถานที่น่ากลัวอันตราย เป็นที่ควบคุมผู้กระทำผิดซึ่งสังคมรังเกียจ เพราะฉะนั้น ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษมาจึงถูกสังคมรังเกียจ ทำให้ผู้นั้นปรับตัวเข้ากับสังคมได้ยาก และอาจจะทำให้เขาหมดโอกาสในการใช้ชีวิตร่วมกับสังคมของพลเมืองดี เขาก็จะหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก

ระบบราชทัณฑ์สมัยใหม่ ได้มีการปรับปรุงระบบเรือนจำเสียใหม่ เรือนจำยังใช้เป็นี่ควบคุมผู้กระทำผิดเหมือนเดิม แต่ภายในเรือนจำมีการใช้โครงการต่างๆ เช่น การบริการทางการแพทย์ จิตวิทยา สังคมสงเคราะห์ การให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพ การให้บริการทางศาสนา และการสนทนากาต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมผู้กระทำผิดให้ผู้กระทำผิดสามารถกลับตัวเป็นพลเมืองดีได้เมื่อพ้นโทษ

การฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังก็เป็นโครงการหนึ่งในหลาย ๆ โครงการของขบวนการแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมผู้กระทำผิด เพราะว่า จากสถิติของกรมราชทัณฑ์ ปี 2518¹ ในจำนวนผู้ต้องขังแก่ชาคทั้งหมด 35,002 คน เป็นผู้ต้องขังที่กระทำ

¹กรมราชทัณฑ์, "รายงานประจำปี 2518" (กรุงเทพมหานคร : กรมราชทัณฑ์ 2518).

ฝึกเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินถึงจำนวน 16,119 คน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ต้องขัง
 พวกนี้จะมีอายุในระหว่าง 20 - 29 ปี และเป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถึง 7,110
 ราย ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่งหรือไม่มีอาชีพหรือฝีมือทาง
 การงานอย่างใดอย่างหนึ่งมาก่อน ผู้ต้องขังเหล่านี้เมื่ออยู่นอกเรือนจำมักเป็น
 บุคคลที่ว่างงานหรือทำงานหนักประเภทรับจ้างแรงงาน จึงต้องใช้กำลังตรากตรำ
 และเหนื่อยยากลำบาก สภาพดังกล่าวเป็นมูลเหตุจูงใจประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องขัง
 อยู่ในฐานะที่ยากจนหรือไร้อาชีพ หรือทำงานหนักจนทรายไคน้อย ประกอบอาชญา
 กรรมในทางประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เพราะเข้าใจไปในทางที่ผิดไปว่า เป็นวิธีที่จะทำ
 ให้รวยเร็วกว่างานสุจริตที่ทำอยู่ (การฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังจะก่อให้เกิดประโยชน์
 ทั้งกับทางเรือนจำเองและต่อตัวผู้ต้องขัง ในทางเรือนจำก่อให้เกิดประโยชน์ในค่าน
 การควบคุม คือ ตามหลักทางอาชญาวิทยา การปล่อยให้ผู้ต้องขังอยู่เฉย ๆ โดย
 ไม่ทำงานถือว่าเป็นอันตรายต่อเรือนจำอย่างยิ่ง ถ้าให้ผู้ต้องขังใดทำงานจะทำให้
 เขาไม่คิดมาก การควบคุมก็ทำได้ง่าย และในค่านเศรษฐกิจ ผลผลิตจากการฝึก
 วิชาชีพให้ผู้ต้องขังจะนำมาขายแก่ประชาชน ถ้าไรจากผลผลิตจะนำมาแบ่งให้ผู้ต้อง
 ขังร้อยละ 40 เจ้าหน้าที่งานร้อยละ 15 ที่เหลือทางเรือนจำจะเก็บเอาไว้เป็นทุน
 หมุนเวียนของเรือนจำ ซึ่งเป็นการช่วยประหยัดเงินงบประมาณแผ่นดินได้บ้าง

สำหรับผลของการฝึกวิชาชีพที่มีต่อตัวผู้ต้องขังนั้น นอกจากจะให้ผู้ต้องขัง
 ได้มีอาชีพคิดตัวเอาไว้ประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษแล้ว ยังมีผลทางอ้อมต่อสังคมอีกด้วย
 คือ ทางกรมราชทัณฑ์ได้จัดให้มีการแสดงนิทรรศการของกรมราชทัณฑ์เป็นประจำทุกปี
 ในงานนี้ได้มีการนำเอาสินค้าจากการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังมาขายให้กับประชาชนใน
 ราชอาณาจักร นอกจากนี้ ยังมีมีการเอาสินค้าเหล่านี้ไปขายยังงานอื่น ๆ อีก ซึ่งสินค้าของ
 กรมราชทัณฑ์เป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนมาก ซึ่งจะทำให้ประชาชนของผู้ต้องขังว่า
 ผู้ต้องขังไม่ใช่เป็นคนชั่วร้ายเสมอไป ผู้ต้องขังก็เป็นบุคคลที่มีฝีมือสามารถประกอบ
 อาชีพในทางสุจริตได้ เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกไปสังคมก็จะไม่รังเกียจเขา ทำ
 ให้เขาสามารถกลับตนเป็นพลเมืองที่อยู่ร่วมกับสังคมได้ ซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยอันหนึ่ง
 ที่จะลดอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังลงได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ✓ 1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของผู้ท่องเที่ยวซึ่งในการฝึกวิชาชีพ
- ✓ 2. เพื่อทราบความต้องการและความคิดเห็นของผู้ท่องเที่ยวที่มีต่อการฝึกวิชาชีพและการวางแผนทางในอนาคตสำหรับตนเอง
- ✓ 3. เพื่อศึกษาถึงการนำวิชาชีพที่ได้รับการฝึกไปใช้ประโยชน์เมื่อผู้ท่องเที่ยว
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการจ้างแรงงานผู้ท่องเที่ยวหลังจาก

แนวความคิดสำคัญหรือสมมุติฐาน

1. ผู้ท่องเที่ยวที่ได้รับการฝึกวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการหรืออุปนิสัย น่าจะมีส่วนช่วยให้เขานำไปประกอบอาชีพได้เมื่อพ้นโทษ
2. ถ้าการคัดเลือกตัวผู้ท่องเที่ยวในการฝึกวิชาชีพเป็นไปตามข้อจำกัดของบริการหรือความสะดวกของเรือนจำ ผู้ท่องเที่ยวพวกนี้เมื่อพ้นโทษน่าจะไม่นำวิชาชีพที่ได้รับการฝึกไปประกอบอาชีพและมักจะกระทำผิดซ้ำ
3. ผู้ท่องเที่ยวที่เคยใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยก่อนล่องโทษจากเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดครั้งก่อน ๆ น่าจะไม่นำวิชาชีพที่ได้รับการฝึกไปประกอบอาชีพ เพราะมีรายได้น้อย
4. ผู้ท่องเที่ยวที่ฝึกวิชาชีพในลักษณะที่จะมีงานทำเป็นเอกเทศหลังพ้นโทษ น่าจะกลับตัวเป็นพลเมืองดีไ้มากกว่ากรณีที่มีนายจ้าง

ขอบเขตของการวิจัยและวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยทำการศึกษาที่เรือนจำกลางคลองเปรมระยะเวลาทั้งหมด 4 เดือน ตั้งแต่เดือนมีนาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2520 ทั้งมีรายละเอียดของการศึกษา ดังนี้

วิธีการสุ่มตัวอย่างประชากร เนื่องจากว่า แบบสอบถามต้องการถามถึงการนำเอาวิชาชีพที่ได้รับการฝึกจากเรือนจำไปใช้ประโยชน์บ้างหรือไม่ และ

ตามถึงการดำรงชีวิตเมื่อพ้นโทษ ซึ่งเป็นไปได้ยากที่จะออกไปตามสัมภาษณ์ผู้ต้องขังแต่ละรายตามบ้าน ฉะนั้น การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรเพื่อมาทำการสัมภาษณ์จึงเลือกผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป และเนื่องจากว่า ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะได้รับการฝึกวิชาชีพทุกคน จึงเป็นข้อจำกัดของการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อมาทำการสัมภาษณ์โดยจะต้องเลือกจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำและได้รับการฝึกวิชาชีพมาแล้วจากการต้องโทษครั้งก่อน ๆ

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เรือนจำกลางคลองเปรมในช่วงที่ทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล มีผู้ต้องขังเด็กชายที่กระทำผิดซ้ำประมาณ 1,458 คน ในจำนวนนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรเอาผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำและได้รับการฝึกวิชาชีพในการต้องโทษครั้งก่อน ๆ โดยสุ่มจากทะเบียนประวัติของผู้ต้องขังมา 230 ราย นำผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ 30 รายแรกมาทำการสัมภาษณ์เพื่อทดสอบแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามจุด (interview schedules) เมื่อทำการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำและได้รับการฝึกวิชาชีพในการต้องโทษครั้งก่อน ๆ ครบ 30 ราย ก็ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วทำการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ 200 รายที่เหลือ ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การคำนวณในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีการสร้างตารางแยกประเภท 2 ลักษณะ คือ

1. ตารางแสดงข้อมูลด้านเดียว เป็นตารางที่ไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในการคำนวณจึงใช้วิธีการแสดงค่าเป็นร้อยละเท่านั้น

2. ตารางแสดงข้อมูลสองด้าน เป็นตารางที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการคำนวณ นอกจากจะแสดงค่าเป็นร้อยละแล้ว ยังทดสอบทวิภาคสแควร์ เพื่อแสดงความมีนัยสัมพันธ์ในทางสถิติระหว่างตัวแปรทั้งสองจากสูตร

ตารางสูตร

$$\chi^2_{[df]} = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

χ^2 = ไคสแควร์

f_o = ความถี่ที่ไคจากการปฏิบัติ

f_e = ความถี่ตามสมมติฐาน

df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนที่มีความมีนัยสำคัญ 5% (.05)

การสำรวจและวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ได้เคยมีผู้ทำการศึกษาถึงเรื่องการฝึกวิชาชีพผู้ทองขังในประเทศไทย¹ แต่เป็นการศึกษาแบบพรรณนาบรรยายถึงการจักให้มีการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ทองขังทั่วไปในประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า การฝึกวิชาชีพให้ผู้ทองขังให้ผลออกมา 4 ประการ คือ ในทางเศรษฐกิจของเรือนจำ จากการทำเอาผลผลิตจากการฝึกวิชาชีพออกจำหน่าย ผลในด้านการควบคุม การฝึกวิชาชีพ ผู้ทองขังจะถูกแยกออกเป็นกลุ่ม ๆ ทำให้การควบคุมสะดวกขึ้น และการที่ผู้ทองขังมีงานทำเขาก็จะไม่คิดมาก ทำให้การหลบหนีมีน้อยลง ผลในตัวผู้ทองขังในการมีวิชาชีพก็ก้าวไปประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษ และผลอันสุดท้าย คือ ผลทางค่านิยม เมื่อมีการเอาผลผลิตของผู้ทองขังมาจำหน่ายแก่สังคมจะทำให้สังคมของผู้ทองขังเห็นว่าเป็นคนมีประโยชน์ มีฝีมือจะเป็นการทำให้สังคมของผู้ทองขังในแง่ดีขึ้น

แต่จากการศึกษานี้ ไม่มีการศึกษาตามถึงผลของการฝึกวิชาชีพที่มีผู้ทองขังเลย เช่น ผู้ทองขังพอใจไหมที่ถูกจักให้ฝึกวิชาชีพนั้น เมื่อฝึกแล้วนำเอาไปประกอบอาชีพมากน้อยเพียงไร สาเหตุอะไรที่เขาไม่นำการฝึกวิชาชีพจากเรือนจำไปประกอบ

¹สภา จันทสาโร "การฝึกวิชาชีพผู้ทองขังในประเทศไทย"

(วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ แผนกวิชาปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

อาชีพ เป็นกัน ซึ่งเป็นสาเหตุให้ต้องมีการศึกษาต่อโดยเน้นถึงตัวผู้ต้องซึ่งมากกว่าระบบการฝึกวิชาชีพในเรือนจำ *

ประโยชน์ของการศึกษา

1. เพื่อจะได้ทราบปัญหา อุปสรรค และความต้องการของผู้ต้องขังอันจะเป็นแนวทางที่จะนำมาปรับปรุงการฝึกวิชาชีพของกรมราชทัณฑ์
2. เพื่อประโยชน์แก่กรมราชทัณฑ์ในการนำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาขยายบริการการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ต้องขังการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

คำจำกัดความถ้อยคำที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

"เรือนจำ" หมายถึง เรือนจำกลาง เรือนจำพิเศษ เรือนจำจังหวัด เรือนจำอำเภอ ทัณฑสถานต่าง ๆ และสถานฝึกอาชีพของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย

"การฝึกวิชาชีพ" หมายถึง การให้การศึกษาวินิจฉัยแก่ผู้ต้องขังโดยการให้เข้ารับการฝึกวิชาชีพภายในโรงงานของเรือนจำ ซึ่งเป็นกรฝึกที่ไม่มีหลักสูตรและระยะเวลาสิ้นสุดการฝึก ไม่มีการวัดผลเพื่อรับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการ แต่จะฝึกกันไปจนกว่าจะพ้นโทษ เป็นการฝึกเพื่อมุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกมีความรู้ความชำนาญ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อพ้นโทษ

"การฝึกอบรม" หมายถึง การให้การศึกษาวินิจฉัยแก่ผู้ต้องขังในรูปแบบของโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีวศึกษาที่ให้การอบรมในห้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีหลักสูตรและระยะเวลาการสิ้นสุดการอบรม เมื่อจบหลักสูตรตามระยะเวลาที่กำหนดจะมีการสอบวัดผลจากที่ได้ศึกษามาเพื่อรับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ ความสามารถ เป็นรุ่น ๆ โดยใช้หลักสูตรและวิธีการสอบวัดผลเช่นเดียวกับการ

ศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

"การฝึกอบรมวิชาชีพ" หมายความว่ารวมทั้งการฝึกอบรมในห้องเรียนและการฝึกวิชาชีพในโรงงานตามเรือนจำต่าง ๆ

"ผู้ต้องขัง" หมายถึง นักโทษเด็ดขาดหรือผู้ที่ต้องคำพิพากษาโทษของศาลถึงที่สุดให้ต้องโทษจำคุกที่กำหนดระยะเวลาแน่นอน

"ผู้กระทำผิดซ้ำ" หมายความว่า ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำอีกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 และ 93 ดังนี้

มาตรา 92 ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำผิดใด ๆ อีกในระหว่างที่ยังจะรองรับโทษอยู่ก็ดี ภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุกก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นหนึ่งในสามของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง

มาตรา 93 ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใดที่จำแนกไว้ในอนุมาตราต่อไปนี้ซ้ำในอนุมาตราเดียวกันในระหว่างที่ยังจะรองรับโทษอยู่ก็ดี ภายในเวลาสามปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี ถ้าความผิดครั้งแรกเป็นความผิดซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นถึงหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง

1. ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 107 ถึงมาตรา 135
2. ความผิดต่อเจ้าพนักงานตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 136 ถึงมาตรา 146
3. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 147 ถึง มาตรา 166
4. ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 167 ถึงมาตรา 192 และมาตรา 194

5. ความผิดก่อกำหนดหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 200 ถึงมาตรา 204
6. ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 209 ถึงมาตรา 216
7. ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 217 ถึงมาตรา 224 มาตรา 226 ถึงมาตรา 234 และมาตรา 236 ถึงมาตรา 238
8. ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 240 ถึงมาตรา 249 ความผิดเกี่ยวกับดวงตราสละกบและกั่ว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 250 ถึงมาตรา 261 และความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 264 ถึงมาตรา 269
9. ความผิดเกี่ยวกับการค้า ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 270 ถึงมาตรา 275
10. ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 276 ถึงมาตรา 285
11. ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 288 ถึงมาตรา 290 และมาตรา 294 ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 295 ถึงมาตรา 299 ความผิดฐานทำให้อันตรายแก่ลูกตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 301 ถึงมาตรา 303 และความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชราตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 306 ถึงมาตรา 308
12. ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 309 มาตรา 310 และมาตรา 312 ถึงมาตรา 320
13. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ถึงมาตรา 365